

LBRIS

We know
books

LESLIE WOLFE
CHIRURGUL

Traducere din limba engleză și note
DANA-LIGIA ILIN

LITERA
București

1

PACIENTUL

Ce-am făcut?

Gândul îmi galopează prin minte, arzându-mi trupul și sleindu-l de puteri. Valul de adrenalină îmi umple mușchii cu nevoia cumplită să fug, să evadez, dar n-am unde să mă duc. Tremurătoare și neputincioasă, mă las să alunec pe podea; zidul cu plăci de faianță reci din spatele meu e singurul sprijin pe care îl am. Îmi privesc o vreme mâinile și aproape că nu le recunosc, ca și cum nu le-aș mai fi văzut niciodată învelite în mănuși chirurgicale pline de sânge. Îmi par străine: mâinile cuiva străin lipite pe trupul meu printr-o greșală inexplicabilă.

Un bip constant, slab răsună neconținut peste șuieratul aparatului de aer condiționat. Mi-aș dori să-mi pot aduna puterile ca să le spun să-l închidă. Sala de operații e încremenită, toți ochii sunt ațintiți asupra mea, lărgiți și încordați deasupra măștilor.

Doar o pereche de ochi aruncă fulgere, sfredelindu-i pe ai mei de câte ori prinde ocazia, cu irisurile de un albastru ca oțelul cu o răceală de moarte în spatele lentilelor groase și unui vizor. Doctorul Robert Bolger,

încă așezat lângă aparatul de anestezie, n-are nevoie să zică nimic. Ne-am spus unul altuia tot ce trebuie spus. Ba chiar prea multe.

-Închide chestia aia, șoptește Madison.

Lee Chen apasă un buton și sunetul oribil amuțește. Apoi ea se apropie de mine și se lasă pe vine alături. Mâna i se întinde spre umărul meu, dar se oprește înaintea să mă atingă.

-Doamnă doctor Wiley? șoptește ea, cu mâna încă zăbovind în aer. Anne? Vino, hai să plecăm.

Clatin încet din cap, holbându-mă la podea. Îmi amintesc perfect proprietățile învelișului polimeric care se pune pe podelele tuturor sălilor de operație. Informații îmi ocupă fără rost spațiu în creier, pentru că sunt chirurgul, cel căruia i se adresează produsul, nu cineva care hotărăște ce înveliș trebuie să fie folosit.

-Anne?

Madison îmi rostește din nou numele, cu vocea liniștitoare, plină de căldură.

-Nu, îi răspund în șoptă. Nu pot.

Un tampon însângerat a căzut de pe masă, pătând podeaua imaculată la câțiva centimetri de vârful piciorului meu drept. Îmi trag piciorul sub mine, privind țintă tamponul de parcă pata de sânge de pe el ar putea să sară la mine.

Madison se retrage sub ochii care aruncă flăcări ai doctorului Bolger.

El oftează și deconectează echipamentul, adâncind tăcerea din încăperea plină de încordare.

-Păi, presupun că am terminat aici.

Se ridică, scoțând un geamăt iritat, și îi aruncă o privire plină de înțeles doctorului Dean, care se ocupă de ecografia cardiacă.

-Hai să bem o cafea, ca să ștergem amintirea acestui dezastru.

Doctorul Dean îmi aruncă iute o privire, ca și cum mi-ar cere aprobarea. Probabil se simte vinovat pentru că a fost ales anume de Bolger. Aproape că nu observ.

Nu reacționez. Nu pot.

Mintea mi-e altundeva, retrăind moment cu moment ceea ce s-a întâmplat de dimineață încoace.

Ziua mea începuse bine, fără vreun semn despre ceea ce avea să se întâmple. O dimineață de primăvară năzuroasă, cu vânt puternic, care a făcut ca alergarea zilnică de dimineață să fie mai degrabă o antrenare a voinței decât a rezistenței fizice. Chicago are felul său de a le arăta locuitorilor o dragoste dură, cu rafale de vânt rece care taie până la os, ca să spun așa - și nu e vorba de chirurgie, doar de vreme și de felul în care o percep oamenii.

La fel ca în ultimele două săptămâni, alerg pe obișnuita buclă de cinci kilometri prin Lincoln Park, privind de fiecare dată ulmii și crușinii cu speranța că voi găsi un mugur de frunzuță, oricât de mic. Eram pregătită pentru primăvară și grădini înflorite, și soare cald. N-aveam nimic altceva în minte; la șase și jumătate dimineața, părea să fie doar o joi obișnuită. Amăgitor de obișnuită.

Pe la șapte și jumătate am intrat în parcare, la etajul rezervat angajaților spitalului, și am oprit pe locul care îmi era desemnat. Aseară am revăzut o ultimă dată amănunțele operației din această zi, în confortul biroului de acasă, alt obicei pe care îl am.

Procedura programată era un anevrism de aortă ascendentă. Pacientul era un bărbat de cincizeci și nouă

de ani pe nume Caleb Donaghy. Eram programați la ora 10.00.

Înainte de asta îl întâlnisem de două ori pe Caleb Donaghy. Prima dată a fost la consultație. Cardiologul îi găsisse un anevrism mare și l-a trimis la noi pentru operație. Mi-am amintit foarte clar acea consultație. Pacientul era speriat de descoperire, lucru de înțeles, și se speria tot mai rău cu fiecare cuvânt pe care îl rosteam. Își ținea brațele strâns încrucișate pe piept, ca și cum și-ar fi apărat inima de scalpelul meu. Barba neîngrijită avea șuvițe de un cenușiu gălbui, și același cenușiu îi împodobește tâmplile, din cât am putut vedea sub șapca pe care a refuzat să și-o dea jos. L-am lăsat s-o țină pe cap.

O vreme a fost morocănos și certăreț, împotrivindu-se la orice ziceam. Ce făcuse ca să merite anevrismul? Părinții îi muriseră abia de curând, și nu de probleme legate de inimă. Doar după ce am petrecut cel puțin un sfert de oră ocupându-mă de neliniștea lui am reușit să-l evaluez.

Asta a fost prima dată când ne-am întâlnit.

Apoi l-am văzut din nou în seara precedentă, după ce am pus la punct cu echipa mea planul operației. Caleb Donaghy fusese internat cu două zile înainte și îi fuseseră refăcute toate analizele sângelui. Când am intrat, stătea în pat, purtând șapca pătată de supporter al echipei Cubs, cu brațele încrucișate, rezemat de perne și nefăcând absolut nimic. Televizorul era închis, pe pat nu erau reviste, telefonul era pus pe noptieră cu fața în jos. Camera mirosea vag a tutun rânțed și transpirație de băutură. Era gânditor, mohorât și singur. Și era ofticat. Tocmai aflase că aveau să-i radă barba și pieptul când îl pregăteau pentru operație. Colac peste pupăză,

cineva din administrația spitalului trecuse pe la el să-l întrebe dacă este înregistrat ca donator de organe. Timp de șapte minute lungi mi-a spus în diferite feluri că n-avea de gând să se lase vândut pe bucăți. Știa ce le facem noi, doctorii, oamenilor ca el, în urma cărora nu rămâne o familie care să ne dea în judecată și fără destui bani ca să conteze. Le luăm organele și le transplantăm cui plătește mai gras. De ce altceva aripi întregi din spitalul nostru ar fi numite după cei mai bogați oameni din Chicago?

L-am asigurat că nu așa stau lucrurile. Nu m-a băgat în seamă. Apoi i-am spus că n-are decât să zică „nu“, și transplantul de organe ieșea din discuție în cazul unui rezultat negativ al operației. Asta însemnând în jargonul chirurgilor moartea pe masa de operație. Ceea ce l-a amuțit pe loc.

Însă asta fusese cu o zi înainte.

În această dimineață Madison avea cafeaua mea pregătită când am intrat în birou. Este cea mai bună asistentă din sala de operații cu care am lucrat vreodată și asistenta mea personală când nu este în echipament chirurgical.

Madison, Lee Chen, talentatul asistent secundar chirurgical din echipa mea, Tim Crosley, perfuzionistul cardiovascular care se ocupă de aparatul pentru inimă și plămâni pe care îl numim pompă, și doctorul Francis Dean, care se ocupă de ecografia cardiacă, fac parte din echipa mea operatorie permanentă. Apoi e chestie de noroc cu anestezistul, iar eu am tras paiul cel scurt și foarte enervant cu doctorul Bolger. Are ceva respingător. S-ar putea să fie misoginia lui neascunsă. Se zvonește că administrația spitalului i-a făcut două

rapoarte pentru tirade sexiste în care susținea că femeile n-au ce căuta într-un mediu clinic altundeva decât în funcția de asistente medicale. Disprețul față de femei se prelinge din pori, cu toate că în ultima vreme are mai multă grijă cu manifestarea lui. Mai e și un ticălos arogant, chiar dacă este excelent anestezist. Realizările profesionale îi alimentează hybrisul și slăbesc hotărârea administrației spitalului când se ocupă de problemele lui de comportament. Asta-i doctorul Bolger.

Când suntem împreună la operație, întotdeauna mă străduiesc să fac totul să mergă cât mai bine cu putință, pentru binele pacientului și al echipei chirurgicale.

Nu-mi iese niciodată. E nevoie de doi ca să dansezi în armonie.

Îmi amintesc că am înjurat în barbă când i-am văzut numele pe programare, apoi am alungat din minte chestiunea.

Doctorul Bolger era deja în sala de operații când am intrat.

– Bună dimineața, am zis, fără să aștept vreun răspuns.

N-a venit nici unul, doar o scurtă înclinare a capului și o privire piezișă de dincolo de cearșaful chirurgical care desparte lumea lui de a mea, apoi și-a îndreptat iar atenția spre căruciorul cu echipamente de la dreapta sa. Aparatul de anestezie îl ajută să administreze doze exacte. Din spatele cearșafului protector controlează respirația pacientului. În timpul operației rareori, sau niciodată, nu ajung să văd fețele pacienților.

Sunt concentrată pe inimile lor.

Am patruzeci și unu de ani și fac asta de doisprezece ani, de când am terminat rezidențiatul de chirurgie

generală. După aceea am trecut la chirurgie cardio-toracică și n-am privit niciodată înapoi. Este ceea ce mi-am dorit întotdeauna să fac. Și n-am pierdut nici un pacient pe masa de operație.

Până astăzi.

Gândul la asta mă izbește ca un pumn în stomac.

Pentru o clipă, trasă înapoi în sumbrul moment prezent, mă uit în jur și încerc să-mi dau seama ce văd. Lămpile operatorii sunt stinse. Madison e încă acolo, privindu-mă cu îngrijorare. Lee Chen stă pe taburetul lui, gata să sară în picioare când este nevoie de el. Tim Crosley e așezat lângă pompă, cu spatele încovoiat, cu capul aplecat mult. Dacă ar putea, probabil că și-ar rezema fruntea de mâini, dar încă lucrează, încă păstrează sterilitatea. Cât timp pompa zumzăie, el e la datorie.

Gândurile îmi gonesc înapoi la operație. Sala era plină de un murmur febril, ca de obicei. Virginia Gonzales, asistenta în echipament semi-steril care aleargă de colo-colo, menținându-ne pe toți organizați și aducându-ne ceea ce ne trebuie, își împărtășea experiența de întâlnire romantică pe internet. Tocmai trecuse printr-un divorț groaznic. De curând hotărâse că încă mai poate să iasă în lume și să cunoască oameni. Îi admiram acea rezistență și speram în taină că nu este vorba de disperare la gândul de a trăi toată viața în singurătate. Însă primul partener găsit pe Tinder se dovedise a fi un bărbat care se descrisese grozav de greșit, și toți cei din echipă râdeau pe când ea povestea amănunțele. Spusese că este cadru de conducere în transporturi, când, de fapt, era șofer de camion. Nu era nimic rău în asta, a zis repede Ginny, însă bărbatul n-auzise în viața lui de folosirea aței dentare, și în timpul întâlnirii de douăzeci și cinci de minute lăsase să-i

scape faptul că folosea prostituate când era în cursă. Ieftine, s-a grăbit s-o asigure pe Ginny, uluită.

Ascultând-o, nu m-am putut împiedica să mă gândesc cât de recunoscătoare sunt pentru soțul și căsnicia mea. Aș muri pustnică dacă ar trebui să-mi dau iar întâlniri.

Un cor de râsete a izbucnit în sala de operații când Ginny a adăugat:

- Mi-am luat picioarele la spinare, pur și simplu.

Doctorul Bolger a fulgerat-o cu privirea.

- Hai să încercăm să avem un pic de profesionalism aici, dacă e totuși cu putință, a zis el rar, despărțindu-și cuvintele ca să le sporească impactul. Dacă nu cer prea mult.

M-am abținut să ripostez. Toată lumea muncea, își făcea treaba. Echipete chirurgicale funcționează cel mai bine când au o cale de a se destinde un pic. Dacă într-o sală de operații e tăcere, dacă nu spune nimeni o poveste, dacă nu se aude muzică, atunci ceva merge al naibii de rău.

Eu prefer să-i aud râzând cât e ziua de lungă. Așa ții în frâu moartea. Oricum, pentru mine a funcționat. Până acum.

- Ce preferi? m-a întrebat Madison, stând lângă casetofon.

- Ăăă, stai să mă gândesc.

Alergarea din zori m-a dus cu gândul la The Beatles.

- Ai „Here Comes the Sun“?

Madison a zâmbit larg în spatele măștii; o vedeam în ochii ei. Îi iubește.

- Am chiar aici întreaga colecție a celor mai mari șlagăre.

- Dă-i drumul, am zis, trecând printre echipamente și masa de operație până am ajuns la locul meu, în dreptul pieptului pacientului.

Muzica a umplut încăperea.

Fredonând, am întins mâna și scalpelul mi-a ațerizat ferm în ea. Nu-i nevoie să cer; Madison știe cum lucrez. Sunt sigură că poate să-mi citească gândurile, cu toate că posibilitatea nu-i dovedită științific.

De la prima incizie – o linie verticală de-a lungul sternului – fiecare pas al procedurii era rutină.

Sternotomie ca să lase la vedere inima.

Tăierea pericardului, învelișul subțire al inimii, lăsând la vedere anevrismul.

Era mare, unul dintre cele mai mari pe care le-am văzut. Dar știam deja asta din cercetarea anterioară a imaginilor. Eram pregătiți pentru asta.

- Pe pompă, am zis, indicându-i lui Tim să înceapă să facă sângele pacientului să circule prin aparatul pentru inimă și plămâni. Pensa aortică aplicată, am anunțat. Spălare rece, am cerut.

O soluție rece de potasiu a fost introdusă în camerele inimii. Am spălat exteriorul inimii cu o cantitate mare de soluție, știind că lichidul rece protejează țesutul cardiac în vreme ce lucrăm. În câteva secunde inima s-a oprit, încremenirea ei ca în moarte fiind anunțată de sunetul monoton pe care îl așteptam. Sunetul liniei drepte, sau absența bătăilor inimii.

Cu inima complet nemișcată, am început să lucrez la înlocuirea anevrismului aortic cu o grefă. Mi-a trebuit aproape tot albumul Beatles-ilor ca să termin de cusut.

E ciudat cum îmi amintesc mai presus de toate răceala. În sala de operații e întotdeauna rece. Sistemul de

aer condiționat suflă aer la 16 grade Celsius. Lichidul rece care scade temperatura inimii și o face să încremenească are 4 grade, puțin mai mult decât temperatura de îngheț. După o vreme, degetele îmi amortează, dar mă mișc cât de repede pot. Și totuși, azi părea mai rece decât de obicei, singura presimțire pe care pot spune că am avut-o.

Nu cred în presimțiri. Am motivele mele.

Când am terminat de cusut grefa, mi-am examinat de aproape munca, verificând dacă sunt destul de strânse suturile. Testul final va fi când sângele va începe să circule prin grefă. Atunci o să văd dacă sunt scurgeri și o să le repar. De obicei nu sunt. Pe moment sunt mulțumită.

- Soluție salină caldă, am cerut.

Acele trei cuvinte marcau sfârșitul fazei de cardioplegie a operației, când inima este complet nemișcată. Am spălat din belșug organul cu soluție salină caldă, savurând senzația de căldură pe degetele mele înghețate, apoi am folosit aspirare ca să elimin excesul de soluție.

- Desfac pensa.

Pensa a zdrăngănit când a aterizat pe vrafal de instrumente folosite. Mi-am ținut răsuflarea, știind că acesta este momentul adevărului.

Inima a rămas încremenită.

Nu fibrilație, nu bătaie slabă. Nimic. Doar încremenită.

Și asta nu se întâmplă aproape niciodată.

- Începem resuscitarea, am anunțat.

Madison a făcut semn spre casetofon și Ginny l-a închis, apoi a pornit un al doilea cronometru, cu cifre digitale mari, roșii. Tăcerea a umplut încăperea, o tăcere

nedorită, amenințătoare, subliniată de sunetul monoton al monitorului cardiac.

- Epinefrină, imediat.

- Epinefrină înăuntru, a confirmat doctorul Bolger.

Injectia cu epinefrină ar fi trebuit să facă ceva. N-a făcut. Am masat repede inima, simțind-o complet inertă sub apăsare.

- Electrozii, am cerut nerăbdătoare, cu vocea încordată.

Madison mi-a pus în mâini electrozii. I-am așezat cu grijă de o parte și de alta a inimii, am strigat „Gata!” și am apăsat pe buton. O scurtă întrerupere a sunetului monoton, apoi sunetul veștii proaste a revenit.

Am mai încercat asta de câteva ori, apoi am revenit la masarea inimii cu mâinile.

- Am nevoie de încă o injecție cu epinefrină. Timpul?

- 17 minute, a anunțat Madison sumbru.

- Fir-ar să fie, am mormăit. Haide, Caleb, rămâi cu mine.

Am continuat vreo două minute masajul, dar nu s-a întâmplat nimic. Pompa îi menținea în continuare sângele oxigenat și îl livra organelor, însă cu inima era altceva. Țesutul nu mai era protejat de soluția de potasiu rece. Cu fiecare minut care trecea se deteriora, șansele de a mai bate iar se topeau rapid.

- Hai odată! Trăiește! m-am rățoit. Hai odată înapoi!

Am simțit nevoia imperioasă să mă uit la fața pacientului, ca și cum ar fi putut să fie acolo niște răspunsuri. Am făcut un pas mic dincolo de cearșaful chirurgical - și am încremenit, cu gura căscată sub mască, cu mâna înțepenită în aer. Am impresia că am tras brusc aer în piept, dar nu cred că a observat cineva